ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΠ 2028-2034

Περιφερειάρχης Κουρέτας Δημήτριος

Αντιπεριφερειάρχης αγροτικού τομέα Τσέτσιλας Δημήτριος

Γενικός Γραμματέας ΥΠΑΑΤ Φιλιππής Αντώνης

Λάρισα Joist 26/08/2026

1. **Η νέα ΚΑΠ πρέπει να δώσει ξεχωριστή θέση στη δενδροκαλλιέργεια.**

Σήμερα τα δέντρα ενισχύονται κυρίως στρεμματικά, με ποσά χαμηλά σε σχέση με το πραγματικό κόστος εγκατάστασης και καλλιέργειας. Ένας δενδροκαλλιεργητής έχει αυξημένες ανάγκες σε καύσιμα, άρδευση, λίπανση, φυτοπροστασία, κλάδεμα και εργατικά χέρια. Παράλληλα, σε πολλές καλλιέργειες, όπως το αμύγδαλο, δεν υπάρχει συνδεδεμένη ενίσχυση που να στηρίζει την πραγματική παραγωγή.

Ακόμη και η επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στο αγροτικό πετρέλαιο παραμένει χαμηλή σε σχέση με τις πραγματικές καταναλώσεις και το αυξημένο κόστος των επαναλαμβανόμενων εργασιών που απαιτεί ένας οπωρώνας.

Το πρόβλημα γίνεται ακόμη μεγαλύτερο μετά από μια φυσική καταστροφή. Μιλώ και από προσωπική εμπειρία: ο Daniel κατέστρεψε ολοκληρωτικά 50 στρέμματα αμυγδαλεώνα, περίπου 1.750 παραγωγικά δέντρα. Η ενίσχυση για την ανασύσταση καλύπτει μόνο ένα μέρος της ζημιάς. Δεν καλύπτει ούτε την πραγματική αξία της κατεστραμμένης φυτείας ούτε την απώλεια εισοδήματος για τα πέντε και περισσότερα χρόνια που απαιτούνται μέχρι να αποδώσουν τα νέα δέντρα.

Ο δενδροκαλλιεργητής, λοιπόν, βρίσκεται αντιμέτωπος με μία πολλαπλή αδικία:

- **λαμβάνει χαμηλή στρεμματική ενίσχυση,**
- **δεν έχει συνδεδεμένη ενίσχυση για βασικές δενδρώδεις καλλιέργειες,**
- **η επιστροφή πετρελαίου δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες,**
- **και όταν καταστραφεί η φυτεία του, δεν αποζημιώνεται για τα χρόνια χωρίς παραγωγή.**

Γι' αυτό ζητώ η νέα ΚΑΠ 2028–2034 να προβλέψει:

- **αυξημένη και διαφοροποιημένη στρεμματική στήριξη για τις δενδρώδεις καλλιέργειες, ανάλογα με το πραγματικό κόστος τους,**
- **συνδεδεμένη ενίσχυση για καλλιέργειες όπως η αμυγδαλιά, με αντικειμενικά παραγωγικά κριτήρια,**
- **δικαιότερη επιστροφή πετρελαίου, βάσει των πραγματικών εργασιών και καταναλώσεων κάθε καλλιέργειας,**
- **πλήρη χρηματοδότηση της ανασύστασης μετά από φυσική καταστροφή,**
- **και πολυετή αναπλήρωση του χαμένου εισοδήματος μέχρι τα νέα δέντρα να μπουν ξανά σε παραγωγή.**

Θέτω, λοιπόν, ένα καθαρό ερώτημα:
Η νέα ΚΑΠ θα αντιμετωπίσει τη δενδροκαλλιέργεια με βάση το πραγματικό της κόστος και τον χρόνο που χρειάζεται για να αποδώσει ή θα συνεχίσει να τη μετρά μόνο με τα στρέμματα;

Γιατί δεν αρκεί να αποζημιώνουμε το δέντρο που χάθηκε. Πρέπει να στηρίζουμε και τον άνθρωπο που θα περιμένει χρόνια για να το δει ξανά να καρποφορεί.

Η ΚΑΠ 2028–2034 είναι ακόμη υπό διαπραγμάτευση, επομένως αυτή είναι η κατάλληλη στιγμή να καταγραφούν τέτοιες συγκεκριμένες προτάσεις. Η ευρωπαϊκή πρόταση προβλέπει εισοδηματική στήριξη, επενδύσεις και εργαλεία διαχείρισης κινδύνου, αλλά η Ελλάδα πρέπει να διεκδικήσει και να εντάξει ειδικές παρεμβάσεις για τη δενδροκαλλιέργεια.

2. **Με αφορμή και τη διεθνή και ευρωπαϊκή ανάδειξη της γυναίκας αγρότισσας, θέλω να θέσω ακόμη ένα κρίσιμο ζήτημα.**

Η γυναίκα της υπαίθρου δεν χρειάζεται μόνο τιμητικές αναφορές και επετειακές εκδηλώσεις. Χρειάζεται ισότιμη πρόσβαση στη γη, στη χρηματοδότηση, στα επενδυτικά προγράμματα, στην κατάρτιση και στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Πολλές γυναίκες εργάζονται καθημερινά στις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, χωρίς να εμφανίζονται ως αρχηγοί της εκμετάλλευσης, χωρίς αυτοτελή ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά

δικαιώματα και χωρίς να αναγνωρίζεται πλήρως η οικονομική τους συμβολή.

Η νέα ΚΑΠ πρέπει να προβλέψει:

- **πρόσθετη μοριοδότηση και υψηλότερα ποσοστά χρηματοδότησης για επενδύσεις γυναικών αγροτισσών,**
- **ειδικό πρόγραμμα πρώτης εγκατάστασης και επιχειρηματικότητας για γυναίκες, χωρίς να περιορίζεται μόνο στις νέες ηλικιακά,**
- **ευκολότερη πρόσβαση σε δάνεια, εγγυήσεις και μικροχρηματοδότηση,**
- **αναγνώριση της εργασίας των γυναικών στις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις,**
- **κατάρτιση, ψηφιακές δεξιότητες και συμβουλευτική υποστήριξη,**
- **μέτρα για τη μητρότητα, τη φροντίδα των παιδιών και την κοινωνική προστασία,**
- **υποχρεωτική συμμετοχή γυναικών στα όργανα διαβούλευσης, στις οργανώσεις παραγωγών και στους συνεταιρισμούς.**

Και θέτω ένα συγκεκριμένο ερώτημα: Ποια δεσμευμένα κονδύλια και ποιοι μετρήσιμοι στόχοι θα προβλεφθούν στο ελληνικό σχέδιο της ΚΑΠ 2028–2034 για τη γυναίκα αγρότισσα;

3. **Μέσα στην κλιματική κρίση πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε και την έννοια της αγροτικής καινοτομίας.**

Καινοτομία δεν είναι μόνο ένα καινούργιο μηχάνημα ή μια ψηφιακή εφαρμογή. Είναι και η εισαγωγή καλλιεργειών προσαρμοσμένων στις νέες κλιματικές συνθήκες, με μικρότερες ανάγκες σε νερό και εισροές, αλλά και με δυνατότητα να δημιουργήσουν νέα προϊόντα και νέες αγορές.

Το γνωρίζω από τη δική μου προσπάθεια με την καλλιέργεια κεχριού στη Θεσσαλία. Πρόκειται για μια καλλιέργεια με δυνατότητες απέναντι στην ξηρασία και τη λειψυδρία, η οποία μπορεί να συνδεθεί με προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως αλεύρι, ζυμαρικά, αρτοσκευάσματα και προϊόντα χωρίς γλουτένη.

Όμως ο παραγωγός που επιχειρεί κάτι καινούργιο αναλαμβάνει μόνος του ολόκληρο το ρίσκο: το κόστος του σπόρου, την τεχνική αβεβαιότητα, την έλλειψη εξειδικευμένης γνώσης, την πιστοποίηση, τη μεταποίηση και την αναζήτηση αγοράς.

Αν θέλουμε πραγματικά κλιματικά ανθεκτική γεωργία, η νέα ΚΑΠ πρέπει να προβλέψει:

- **ειδικό πρόγραμμα πιλοτικής εγκατάστασης κλιματικά ανθεκτικών καλλιεργειών,**
- **οικονομική στήριξη των παραγωγών κατά τα πρώτα χρόνια της μετάβασης,**
- **συνδεδεμένη ή ειδική στρεμματική ενίσχυση όπου τεκμηριώνεται περιβαλλοντικό και παραγωγικό όφελος,**
- **χρηματοδότηση για πειραματικούς αγρούς, πιστοποιημένο σπόρο και επιστημονική παρακολούθηση,**
- **συνεργασία παραγωγών με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και γεωπόνους,**
- **επενδύσεις όχι μόνο στην καλλιέργεια, αλλά και στη συλλογή, αποθήκευση, μεταποίηση και τυποποίηση,**
- **και συμβολαιακή γεωργία, ώστε να υπάρχει εξασφαλισμένη αγορά πριν ζητηθεί από τον αγρότη να αλλάξει παραγωγικό μοντέλο.**

Η καινοτομία δεν μπορεί να χρηματοδοτείται μόνο στο εργαστήριο. Πρέπει να φτάνει στο χωράφι και ο παραγωγός που αναλαμβάνει το ρίσκο να ανταμείβεται.

Θέτω, λοιπόν, ένα συγκεκριμένο ερώτημα: Θα δημιουργηθεί στο ελληνικό σχέδιο της νέας ΚΑΠ ένα αυτοτελές μέτρο για τη δοκιμή, την εγκατάσταση και την εμπορική ανάπτυξη κλιματικά ανθεκτικών καλλιεργειών στη Θεσσαλία;

Γιατί δεν μπορούμε να ζητάμε από τον αγρότη να προσαρμοστεί στην κλιματική κρίση, χωρίς να χρηματοδοτούμε το κόστος και το ρίσκο αυτής της προσαρμογής

4. Πρόγραμμα Νέων Αγροτών – Σχέδια Βελτίωσης

Τα προγράμματα Νέων Αγροτών και τα Σχέδια Βελτίωσης πρέπει να αποκτήσουν κυλιόμενο χαρακτήρα, ώστε κάθε νέος να μπορεί να υποβάλει αίτηση όταν αποφασίζει να εγκατασταθεί στην ύπαιθρο και όχι να περιμένει μια προκήρυξη που ανοίγει μία φορά στα τόσα

χρόνια. Η στήριξη πρέπει να βασίζεται σε ειδικό φάκελο, ανάλογα με την καλλιέργεια και τις πραγματικές ανάγκες κάθε εκμετάλλευσης, και όχι σε μία ίδια εφάπαξ ενίσχυση για όλους. Έτσι θα αποφεύγεται η συσσώρευση χιλιάδων αιτήσεων και απορρίψεων λόγω ανεπαρκούς προϋπολογισμού, ενώ κανένας νέος αγρότης δεν θα ξεκινά χωρίς τα απαραίτητα μηχανήματα, τον εξοπλισμό και τα ουσιαστικά εφόδια για να δημιουργήσει ένα βιώσιμο μέλλον στην ύπαιθρο.
Απαιτείται ειδική πρόβλεψη για τους νέους ανθρώπους που επιλέγουν να εγκατασταθούν και να δημιουργήσουν τη ζωή τους στην ύπαιθρο: με προτεραιότητα στην απόκτηση εξοπλισμού, πρόσβαση στη γη και τη χρηματοδότηση, κατάλληλες υποδομές και ουσιαστική τεχνική υποστήριξη.

Δεν μπορούμε να ζητάμε από τους νέους να επιστρέψουν στην περιφέρεια και να κρατήσουν ζωντανή την ελληνική ύπαιθρο, αν δεν τους δίνουμε τα μέσα για να ξεκινήσουν, να παράγουν και να παραμείνουν σε αυτήν με αξιοπρέπεια.

5. **Αύξηση Στήριξης Ορεινών -Ημιορεινών και Δύσβατων Περιοχών**

Η συζήτηση για τη νέα ΚΑΠ πρέπει να κλείσει σε μία βασική αρχή: δεν αρκεί να στηρίζουμε απλώς τις εκτάσεις· πρέπει να στηρίζουμε τους ανθρώπους που παράγουν, επενδύουν και κρατούν ζωντανή την ελληνική ύπαιθρο.

Στο πλαίσιο αυτό, θεωρώ αναγκαία την ουσιαστική αύξηση της εξισωτικής αποζημίωσης για τους παραγωγούς των ορεινών, ημιορεινών, δυσπρόσιτων και μειονεκτικών περιοχών. Οι άνθρωποι αυτοί αντιμετωπίζουν αυξημένο κόστος παραγωγής και μεταφοράς, δύσκολη πρόσβαση, περιορισμένες υποδομές, μικρότερες αποδόσεις και συχνά έλλειψη εργατικού δυναμικού. Δεν είναι δίκαιο να αντιμετωπίζονται με τα ίδια κριτήρια με όσους δραστηριοποιούνται σε ευνοϊκότερες περιοχές.

Η εξισωτική δεν πρέπει να αποτελεί μία τυπική ή συμβολική ενίσχυση. Πρέπει να υπολογίζεται με βάση τις πραγματικές συνθήκες, τον βαθμό δυσκολίας κάθε περιοχής και το πραγματικό πρόσθετο κόστος που επωμίζεται ο παραγωγός. Παράλληλα, χρειάζεται ιδιαίτερη μέριμνα για τους μόνιμους κατοίκους και τους ενεργούς αγρότες και κτηνοτρόφους που αποδεδειγμένα παράγουν και διατηρούν οικονομική δραστηριότητα σε αυτές τις περιοχές.

Η αύξηση της εξισωτικής αποζημίωσης δεν είναι μόνο αγροτικό αίτημα. Είναι πολιτική κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Συμβάλλει στη διατήρηση της παραγωγής, στηρίζει το τοπικό εισόδημα, συγκρατεί τους νέους στον τόπο τους και αποτρέπει τη φτωχοποίηση, την ερήμωση και την οριστική εγκατάλειψη της υπαίθρου.

Εάν η νέα ΚΑΠ θέλει πραγματικά να υπηρετήσει την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής γεωργίας, οφείλει να εξασφαλίσει ότι κανένας παραγωγός δεν θα αναγκάζεται να εγκαταλείψει τη γη και τον τόπο του επειδή η περιοχή στην οποία ζει και εργάζεται είναι πιο δύσκολη. Η παραμονή των ανθρώπων στην ύπαιθρο πρέπει να αναγνωριστεί ως προσφορά προς ολόκληρη την κοινωνία και να στηριχθεί ανάλογα.

6. **Αυτοτελές πρόγραμμα στήριξης μετά από θεομηνίες και κλιματικές καταστροφές**

Ο Daniel έδειξε με σκληρό τρόπο ότι η καταστροφή δεν τελειώνει όταν
υποχωρήσουν τα νερά. Στη δική μου εκμετάλλευση χάθηκαν ολοκληρωτικά 50 στρέμματα αμυγδαλεώνα και περίπου 1.750 παραγωγικά δέντρα. Για τις δενδρώδεις καλλιέργειες, η ζημιά συνεχίζεται για χρόνια: χρειάζεται αποκατάσταση του αγρού και επαναφύτευση, ενώ ο παραγωγός μένει χωρίς εισόδημα ώσπου να
αποδώσουν ξανά τα δέντρα.
Η νέα ΚΑΠ 2028–2034 να προβλέψει ειδικό πρόγραμμα για εκμεταλλεύσεις που πλήττονται από θεομηνίες και ακραία κλιματικά φαινόμενα, με αξιοποίηση των κατάλληλων εργαλείων της ΚΑΠ και συμπληρωματικών εθνικών ή ευρωπαϊκών πόρων. Να
περιλαμβάνει:
• ταχεία και ενιαία καταγραφή ζημιών σε καλλιέργειες, έδαφος και παραγωγικές υποδομές, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα πληρωμών,
• χρηματοδότηση για αποκατάσταση αγρών και υποδομών, επαναφύτευση
ή επανασπορά,
• αναπλήρωση του χαμένου εισοδήματος έως την ανάκτηση της παραγωγικής ικανότητας, με διάρκεια ανάλογη με το είδος της καλλιέργειας και τεκμηριωμένα στοιχεία,
• προκαταβολή όταν η ζημιά είναι εκτεταμένη, ώστε να ξεκινούν αμέσως

οι εργασίες, και
• τεχνική καθοδήγηση και μέτρα πρόληψης για ενίσχυση της ανθεκτικότητας.
Η αποζημίωση για το κατεστραμμένο φυτικό κεφάλαιο είναι απαραίτητη, αλλά δεν αρκεί. Η στήριξη πρέπει να καλύπτει και την πραγματική αποκατάσταση και τα χρόνια χωρίς παραγωγή, βάσει διαφανών και αντικειμενικών κριτηρίων.
Θα προβλεφθεί στο ελληνικό σχέδιο της νέας ΚΑΠ ειδικό πρόγραμμα που
θα στηρίζει τόσο την ανασύσταση των καλλιεργειών όσο και το εισόδημα των πληγέντων μέχρι να ξαναπαράγουν;
Ο Daniel μάς έδειξε ότι η αποκατάσταση δεν μετριέται μόνο σε δέντρα και στρέμματα, αλλά και στα χρόνια που χρειάζεται μια αγροτική οικογένεια για να ξανασταθεί.

Η νέα ΚΑΠ πρέπει να απαντήσει σε καθαρά ζητήματα:
-πώς θα στηρίξει τη δενδροκαλλιέργεια,
-πώς θα προστατεύσει το εισόδημα μετά από μια καταστροφή ,
-πώς στηρίζει την καινοτομία καλλιεργειών ,
-πώς θα μετατρέψει την αναγνώριση της γυναίκας αγρότισσας σε πραγματική οικονομική και θεσμική ισότητα
-πως θα βοηθήσει τους νέους
-πως θα εξοπλίσει τον αγρότη στα νέα δεδομένα
-πώς θα στηρίξει αγρότες σε δύσβατες και ορεινές περιοχές
-πώς στηρίζει τον αγροκτηνοτροφικό τομέα στη θεομηνία

Μαρία Μπότη

Καινοτομία – Έρευνα- Ανθεκτικότητα Καλλιεργειών

